Корупційні схеми в КМДА: як екологи продавали дозволи на забруднення

Читать на русском | Read in English

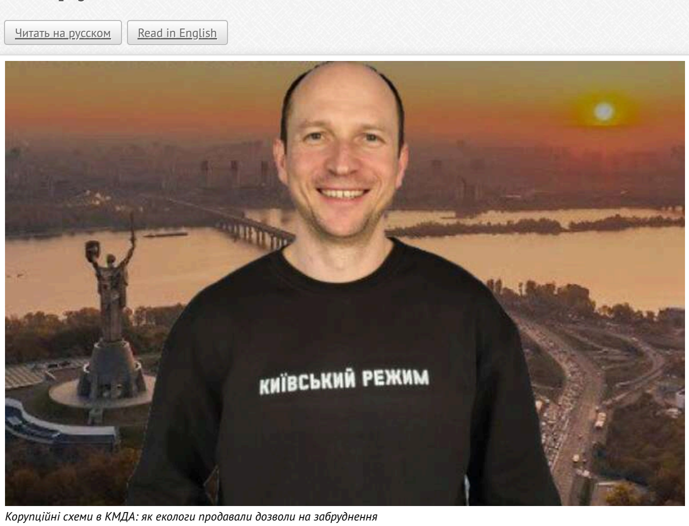
Корупційні схеми в КМДА: як екологи продавали дозволи на забруднення

У Нацполіції продовжують розслідувати факти отримання неправомірної вигоди чиновниками столичної мерії за видачу дозволів на викиди забруднюючих речовин у повітря.

Ще півтора року тому правоохоронці передали до суду справу щодо ексзаступниці управління екології та природних ресурсів КМДА (у травні 2023-го Київрада перейменувала це управління в Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату) та двох її спільників-бізнесменів, які налагодили отримання таких хабарів від більш ніж десятка компаній у розмірі від 500 грн до 1000 грн за одне джерело викиду. А вже наприкінці 2024-го про підозру за цими ж фактами було повідомлено і очільнику цього "екологічного департаменту" КМДА Олександру Возному (на колажі) – вважають, що саме він був одним із організаторів схеми і створював штучні перешкоди підприємцям для безкоштовного отримання дозволів. Наразі цього чиновника посаджено під домашній арешт у нічний час, але від посади у КМДА, як хотіли слідчі, не відсторонено. У столичній міськдержадміністрації вказане слідство називають "політичним переслідуванням".

Як стало відомо КВ, столичні правоохоронці продовжують слідство за фактом отримання посадовцями та експосадовцями Київської міськдержадміністрації (КМДА) хабарів за видачу дозволів на викиди забруднюючих речовин у повітря.

Відповідні факти вивчає Головне слідче управління Нацполіції України в рамках кримінального провадження №12023000000001982 від 26 жовтня 2023 року. Фігурантам даної справи попередньо інкримінується вчинення злочинів, передбачених п'ятьма статтями Кримінального кодексу (КК) України:

- ст. 236 – порушення правил екологічної безпеки;
- ч. 2 ст. 364 – зловживання владою або службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки;
- ч. 2 ст. 364-1 – зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, що спричинило тяжкі наслідки;
- ч. 3 ст. 368 – прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди;
- ч. 3 ст. 369 – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою змовою групою осіб.

Що відомо правоохоронцям

У ході слідства правоохоронці встановили, що не пізніше серпня 2021 року в начальника управління екології та природних ресурсів КМДА та його тодішньої заступниці Марини Тіщенкової, яка паралельно обіймала посаду начальниці відділу охорони навколишнього середовища та оцінки впливу на довкілля у тому ж управлінні, "виник злочинний умисел на одержання неправомірної вигоди від суб'єктів господарювання за видачу дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами". За даними Нацполіції, надалі ці особи розробили план вчинення злочину, для реалізації якого вони залучили наближену до них тодішню директорку ТОВ «НВО Екоальянс» Ірину Михайлову і працівника ТОВ «Центр управління відходами» Олександра Кочнева.

За версією слідства, згідно з цим планом, високопосадовці "екологічного" управління КМДА, зокрема, мали займатися координацією дій учасників злочину та визначенням сум неправомірної вигоди, які необхідно вимагати від суб'єктів господарської діяльності за погодження дозволів на викиди забруднюючих речовин, тощо. Задля цього вони розробили таку собі "тарифну сітку" – тобто алгоритм визначення суми неправомірної вигоди, яку мали б сплачувати підприємці.

Так, згідно з нею, якщо підприємці мали від 1 до 5 джерел забруднення повітря викидами, сума хабаря становила 1000 гривень за одне джерело викидів, при кількості від 6 до 10 джерел – 800 гривень за одне джерело, від 11 до 20 джерел – 600 гривень за одне джерело, від 21 до 50 джерел – 500 гривень за одне джерело.

Категорія справи № 757/59880/24-к: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Провадження за поданням правоохоронних органів, за клопотанням слідчого, прокурора та інших осіб про; відсторонення від посади.**
Надіслано судом: **20.01.2025.** Зареєстровано: **21.01.2025.** Забезпечено надання загального доступу: **22.01.2025.**
Номер судового провадження: **1-кс-50725/24**
Номер кримінального провадження в ЄРДР: **12023000000001982**

Версія для друку

Так, ОСОБА_8 реалізовуючи раніше розроблений злочинний план, спрямований на систематичне отримання неправомірної вигоди від представників суб'єктів господарської діяльності за безперешкодну видачу дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, 05.08.2021 з мобільного телефону марки «Samsung Galaxy A02s» (IMEI 1: НОМЕР_1 , IMEI 2: НОМЕР_2) із абонентським номером НОМЕР_3 , який вона використовувала під псевдонімом « ОСОБА_11 », у месенджері «Telegram» відправила ОСОБА_7 на мобільний телефон марки «Apple iPhone 7» IMEI НОМЕР_4 із абонентським номером НОМЕР_5 , який використовувався останньою під псевдонімом « ОСОБА_12 », текстове повідомлення від імені «екоконсультанта», для його узгодження та подальшої розсилки особам, задіяним у безпосередній передачі неправомірної вигоди з наступним текстом: «Добрый день! Меня зовут ОСОБА_11 - ваш экоконсультант города. Есть одно золотое правило общения - Никаких звонков и встреч! Все вопросы решаем в режиме переписок. Для улучшения работы просим предоставлять такую информацию: 1. Какой сферой деятельности интересует; 2. Название об.; 3. Количество ист.; 4. Просим указывать, если есть нюансы и пожелания. Для предотвращения дезинформации просим как только все ваши вопросы на месте, давать исходную информацию здесь».

В свою чергу, 06.08.2021 о 09:42 год. ОСОБА_7 , продовжуючи реалізацію злочинного умислу, перебуваючи у невстановленому місці, відправила ОСОБА_8 на зазначений номер мобільного телефону відредагований та затверджений варіант текстового повідомлення для розсилки особам, задіяним у безпосередній передачі неправомірної вигоди, у такому вигляді: «Добрый день! Меня зовут ОСОБА_11 - ваш новый экоконсультант города. Для быстрой коммуникации, общение будем вести по этому каналу, в формате переписки.».

Після цього ОСОБА_8 , реалізовуючи злочинний умисел, у різні періоди часу з 06.08.2021 по 10.08.2021, з мобільного телефону марки «Samsung Galaxy A02s» (IMEI 1: НОМЕР_1 , IMEI 2: НОМЕР_2) у месенджері «Telegram» розіслала представникам перелічених вище суб'єктів господарювання, допущених до надання неправомірної вигоди, узгоджене з ОСОБА_7 текстове повідомлення.

З метою не викриття злочинної діяльності, 16.08.2021 о 13:11 ОСОБА_7 з конспіративного телефону повідомила ОСОБА_8 , що для одержання грошових коштів у безготівковій формі буде використовуватись банківська картка ПАТ КБ «ПриватБанк» із реквізитами НОМЕР_6 , відкрита на ім'я ОСОБА_14 , який в свою чергу є сином співмешканки ОСОБА_9 .

В подальшому ОСОБА_8 , за узгодженням із ОСОБА_7 , продовжуючи реалізацію злочинного умислу у різні періоди часу, з мобільного телефону марки «Samsung Galaxy A02s» (IMEI 1: НОМЕР_1 , IMEI 2: НОМЕР_2) у месенджері «Telegram» розіслала переліченим вище представникам суб'єктів господарювання (проектних організацій), допущених до надання неправомірної вигоди, реквізити зазначеної банківської картки для одержання на неї неправомірної вигоди у вигляді безготівкових грошових коштів.

Скріншот судової ухвали по цьому слідству від 19 грудня 2024-го

У свою чергу, на керівницю ТОВ «НВО Екоальянс», схоже, було покладено функції "посередниці": вона займалась спілкуванням з підприємцями через листування у месенджері Telegram, і передавала їм реквізити банківських карток, на які необхідно було перерахувати хабарі за прискорення та безперешкодну видачу дозволів.

При цьому, підприємцям вона представлялася "екоконсультантом" і з метою конспірації спілкувалася з ними під псевдонімом. Зокрема, ця особа нагадувала підприємцям про борги "за наши консультации" (спілкування велося російською мовою. – КВ), акцентувала їхню увагу на тому, що в межах однієї банківської транзакції потрібно перераховувати не більше 5 тис. гривень, а ті, у свою чергу, звітували перед нею про перерахування грошових коштів. Крім того, ця ж особа вела облік виданих дозволів та сплаченої за них неправомірної вигоди.

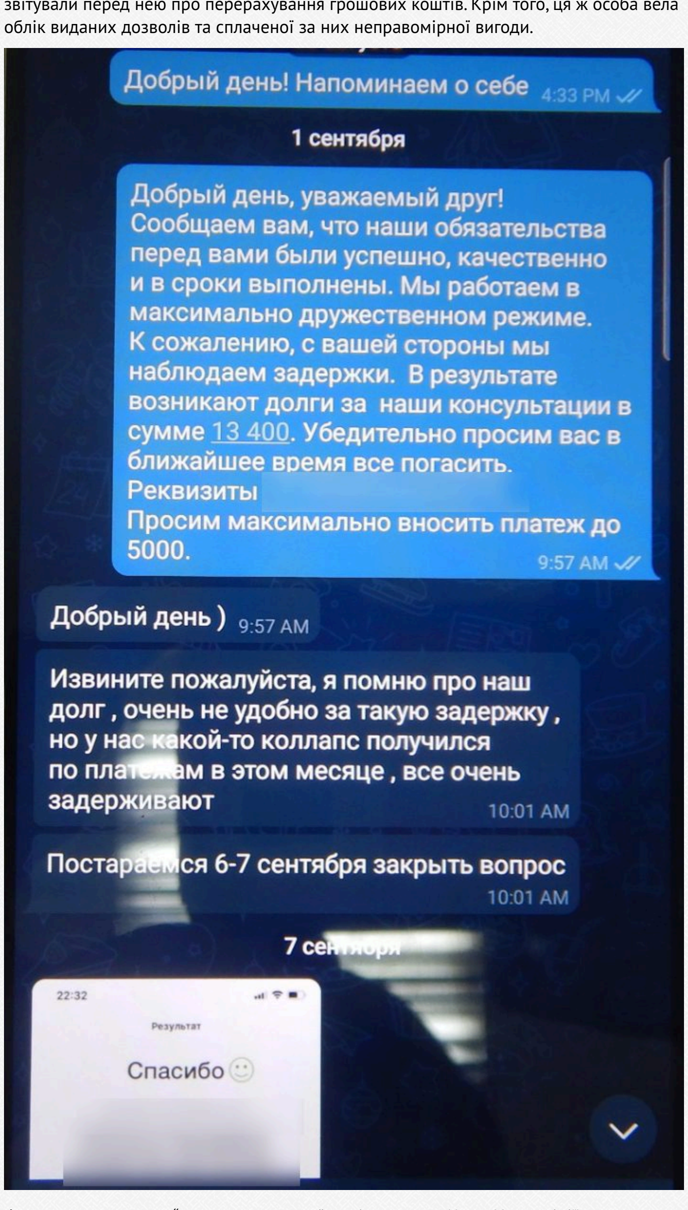

Фрагмент переписки "екоконсультантки" та підприємця (фото Нацполіції)

Що стосується працівника ТОВ «Центр управління відходами», то, за інформацією слідчих, він знімав у банкоматах грошові кошти, перераховані підприємцями, і передавав їх учасникам злочинної групи. При цьому, слідство поки що не встановило, яка особа забирала підписані заступницею Олександра Возного та "оплачені" підприємцями дозволи на викиди із Центру надання адміністративних послуг.

Усього в рамках розслідування правоохоронці встановили факти отримання хабарів за надання дозволів як мінімум 11 суб'єктам господарювання: ТОВ «В80», ТОВ «Комфортна-Оселя», ТОВ «Грін-Апекс», ДП «Державна паливна компанія «Масма», ТОВ «Рись Інвест Груп», ТОВ «Люкс Сістем», ТОВ «КФ-Сістемс», АТ «Київгаз», КП УЗН Голосіївського району, ПрАТ «Київський річковий порт» і ДП «ІТЕРТЕХ».

Якою була загальна сума хабарів, отриманих від цих юридичних осіб, не уточнюється ні у Держреєстрі судових рішень, ні у повідомленнях правоохоронних органів – у останніх лише зазначається, що вартість такої "допомоги" становила до 20 тис. гривень з одного підприємства. Ще деякі подробиці є в судових ухвалах по цьому слідству – у них повідомляється, що усього працівник ТОВ «Центр управління відходами» зняв у банкоматах 56,2 тис. гривень неправомірної вигоди від деяких підприємців.

У червні 2023 року правоохоронці завершили досудове розслідування стосовно заступниці начальника управління екології та природних ресурсів КМДА, директорки ТОВ «НВО Екоальянс» та працівника ТОВ «Центр управління відходами» – це було зроблено в рамках іншого кримінального провадження, відкритого ще в 2020 році. Обвинувальний акт відносно них знаходиться на розгляді Ірпінського міського суду Київської області – цим фігурантам інкримінується одержання хабарів, а також пособництво в отриманні неправомірної вигоди (вочевидь, це стосується Олександра Кочнева. – КВ). Найближче судове засідання по цій справі заплановане на 25 лютого 2025 року.

Разом з тим, як зазначалося вище, 13 грудня 2024 року підозру в отриманні неправомірної вигоди (ч.3 ст. 368 КК України, до десяти років позбавлення волі) було вручено і директору Департаменту захисту довкілля та адаптації до змін клімату КМДА (саме таку назву вищезгадане управління отримало в 2023. – КВ) Олександру Возному – в рамках вищезгаданої кримінальної справи від 2023 року. Правоохоронці дійшли висновку, що він "створював штучні перешкоди підприємцям для безкоштовного отримання дозволів" – підготовані пакети документів під надуманими приводами повертали на доопрацювання. Надалі, 19 грудня, Печерський районний суд Києва обрав відносно підозрюваного запобіжний захід у вигляді "нічного" домашнього арешту (з 23:59 до 05:00) на термін до 13 лютого 2025 року.

Вручення підозри Олександру Возному (фото Нацполіції)

При цьому, того ж дня той же суд відмовив правоохоронцям у задоволенні їхнього клопотання щодо відсторонення Возного від посади директора "екологічного" департаменту КМДА. Це клопотання правоохоронці мотивували тим, що цей посадовець має вплив на свідків, що працюють у Департаменті захисту довкілля та адаптації до зміни клімату КМДА, що може перешкоджати досудовому розслідуванню. Крім того, на переконання правоохоронців, Олександр Возний, знаходячись на посаді, може вчиняти й інші корупційні злочини.

Таку версію слідчі пояснили тим, що у червні 2024 року цьому посадовцю було повідомлено про підозру в службовій недбалості (ч.2 ст. 367 КК України) в рамках іншої кримінальної справи, а у вересні минулого року до Деснянського районного суду Києва було скеровано обвинувальний акт відносно Возного за тією ж статтею. Про які саме порушення з боку цього чиновника (якщо підозра та обвинувальний акт були складені по різним провадженням) йдеться, в судових ухвалах не уточнюється. Відомо лише, що в рамках провадження, у якому по Олександру Возному вже складений обвинувальний акт, правоохоронці мали претензії до очолюваного ним підрозділу стосовно неналежного захисту одного з об'єктів природно-заповідного фонду Києва.

Втім, переконати суд правоохоронці не змогли. Вочевидь, цьому посприяло те, що під час судового засідання Олександр Возний зазначив, що вважає підозру необґрунтованою, що у нього в підпорядкуванні знаходиться 17 комунальних підприємств і що його відсторонення від посади жодним чином не вплине на кримінальну справу. При цьому, підозрюваний вказав на те, що його ексзаступниця, яка наразі є обвинуваченою по цим же фактам, була звільнена ще в 2022 році, і жодних зв`язків з нею він не підтримує.

Зазначимо, що у пресслужбі КМДА вручення підозри Олександру Возному назвали "черговою спробою тиску на столичну владу та переслідування з політичних мотивів". Мовляв, текст цієї підозри "не містить жодних обґрунтованих доказів причетності посадовця до справи, яка розслідується".

"Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату КМДА зацікавлений у прозорому та неупередженому розслідуванні і готовий до співпраці з правоохоронними органами. Директор Департаменту доводитиме безпідставність звинувачення його причетності до справи в суді",- йшлося в повідомленні пресслужби КМДА від 13 грудня 2025 року.

Фігуранти – що про них відомо?

За даними аналітичної системи Youcontrol, ТОВ «НВО Екоальянс» було зареєстроване у Києві в листопаді 2012 року, але в лютому 2024-го компанія змінила назву на ТОВ "Варро Трейдінгз" та місце "прописки" – вона була перереєстрована у місті Полонне Хмельницької області. З того ж часу керівником цієї ТОВки зазначено громадянин Узбекистану Жамшідбека Умурзакова, а засновником – великобританську компанію "Extra Venture LTD". Вищезгадана Ірина Михайлова очолювала ТОВ «НВО Екоальянс» з жовтня 2020 року по грудень 2021 року.

При цьому, раніше, у 2013-2019 роках, керівницею та співзасновницею даної компанії була Марина Тіщенкова – вищезгадана ексзаступниця Олександра Возного. Після цієї ТОВки вона деякий час працювала директором Департаменту екологічної оцінки та контролю Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. Про нинішнє місце працевлаштування Марини Тіщенкової у відкритих джерелах інформація відсутня – лише відомо, що навесні 2024 року вона подавала декларацію про доходи як заступниця директора КП "Фудсервіс" Феодосіївської сільради Обухівського району Київщини.

ТОВ "Центр управління відходами" було зареєстровано у Києві в липні 2012 року. Наразі його керівницею є Вікторія Чеховська, засновницею та кінцевою бенефіціаркою – киянка Ірина Мамітько. Але найцікавішим є той факт, що у 2017-2021 роках співвласником цієї компанії був саме директор Департаменту захисту довкілля та адаптації до змін клімату КМДА Олександр Возний.

Вказана ТОВка є постійним учасником тендерів на утилізацію різноманітних відходів, які проводять державні та київські міські структури. За інформацією системи аналітики публічних закупівель Clarity Project, з 2016-го по 2024 рік "Центр управління відходами" взяв участь у 510 тендерах і перемогла в 313 з них на суму 20,6 млн гривень. Одним із головних клієнтів цієї компанії свого часу було управління освіти Святошинської районної у місті Києві державної адміністрації (РДА) – 8 договорів на утилізацію відходів на суму близько 7,2 млн гривень.

Нагадаємо також, що, за інформацією джерел КВ, усі небезпечні відходи ТОВ "Центр управління відходами" складує (або складувало) у селі Фастівець Фастівського району Київської області, де зберігаються небезпечні медичні, радіоактивні та токсичні відходи, а їхня подальша доля залишається невідомою.

При цьому, ця компанія й раніше фігурувала в "кримінальних хроніках". Наприклад, в рамках провадження №42018100000000808 від 17 серпня 2018 року правоохоронці вивчали факти надання ліцензій на право провадження діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами тим компаніям, які не мають необхідної матеріально-технічної бази для такої діяльності. Крім того, за даними слідства, вищезазначені держструктури здійснювали неналежний контроль за дотриманням відповідних ліцензійних умов тощо. Серед таких компаній згадувалося і ТОВ "Центр управління відходами". Втім, наразі доля цього кримінального провадження невідома: "крайня" судова ухвала у цій справі була винесена в лютому 2020 року.

Зазначимо, колись Управління екології та природних ресурсів входило до складу Департаменту міського благоустрою та збереження природного середовища КМДА, але наприкінці 2016 року міськрада зробила його самостійним підрозділом. Надалі, у травні 2023-го, Київрада перейменувала це управління в Департамент захисту довкілля та адаптації до зміни клімату. Деякі народні обранці вказували на те, що це – не більше ніж "зміна ліжок в одному відомому будинку".

Вже не перший рік в підпорядкуванні цього структурного підрозділу знаходиться низка столичних КП. Найскандальнішими серед них, безумовно, є КО "Київзеленбуд" і КП "Плесо", діяльністю яких регулярно цікавляться правоохоронні органи. Останні щорічно відкривають по декілька кримінальних проваджень за фактами "розпилів" десятків мільйонів бюджетних гривень при проведенні робіт у столичних парках, біля водойм тощо. Це нерідко призводить до вручення підозр посадовцям цих підприємств та їхніх підрядників і навіть до складання обвинувальних актів. Але у більшості випадків фігуранти таких справ з різних причин уникають відповідальності – частіше за все через закінчення термінів, відведених на слідство.

Що стосується Олександра Возного, то це управління-департамент він очолив 11 січня 2021 року, змінивши на даній посаді Олександра Савченка (останній керував цим підрозділом після звільнення у травні 2020 року Андрія Мальованого, який очолював управління з 26 липня 2018 року). При цьому, Возний є державним службовцем зі значним досвідом.

Так, З 1998 по 2011 рік він працював у податковій міліції Києва, після чого деякий час побув радником міністра екології та природних ресурсів. Надалі, у 2011-2013 роках Олександр Возний очолював Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Києві – структури, яка була частиною Мінекології та функції якої після ліквідації були передані КМДА. За часів "правління" Возного цей орган погодив передачу великих земельних ділянок біля природно-заповідного фонду міста, зокрема – "благословив дерибан Труханового острова". У той період на заступників Олександра Возного та начальників відділів цієї структури було відкрито кримінальні провадження за різного роду злочини, але сам очільник даного відомства тоді вийшов сухим із води.

У 2013-2014 роках Возний працював головним спеціалістом з питань попередження та виявлення корупції Державної екологічної інспекції, а у 2015-2021 роках займався справами вищезгаданого ТОВ "Центр управління відходами".

Як писала КВ за 12 днів до призначення Олександра Возного начальником Управління екології та природних ресурсів КМДА, саме він очолював ГУ охорони навколишнього природного середовища містом Києвом, коли розгорілися скандали з "дерибаном" земель Труханова острова та "втратою" проєктів прибережних захисних смуг Дніпра. Вже тоді було відомо, що фірма Возного (ТОВ "Центр управління відходами") займається утилізацією небезпечних відходів за бюджетний кошт на сумнівних підставах.

Нагадаємо також, що сферою екології столиці вже близько десятка років опікується заступник голови КМДА Петро Пантелеєв. За інформацією КВ, він запропонував столичному градоначальнику призначити Возного на відповідальну посаду за підсумками співбесіди, без проведення конкурсу.

Іван Кулик КиївВлада

Теги: Пантелеев Петр | Мальований Андрій | Савченко Александр | Мамитько Ирина | Тищенкова Марина | ООО Варро Трейдингз | Extra Venture LTD | Возный Александр | КП УЗН Голосеевского района | ГП ИТЕРТЕХ | Киевский речной порт | ЧАО Киевский речной порт | АО Киевгаз | ООО КФ-Системс | ООО Люкс Систем | ООО Рысь Инвест Груп | ГП Государственная топливная компания Масма | ООО Грин-Апекс | ООО Комфортная-Обитель | ООО В80 | Кочнев Александр | ООО Центр управления отходами | ООО НПО Экоальянс | Михайлова Ирина | выбросы | викиди | Загрязнение воздуха | забруднення | КМДА | КГГА | Коррупция | Корупція

Олексій Дем'яненко
РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

30 січня 2025 г., 18:03 | Переглядів: 3345 | Коментарі: 1

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus